

Insolvenční řízení

Tam, kde jako exekuční titul slouží pravomocné a vykonatelné rozhodnutí příslušného orgánu, obecně platí, že okolnost, že exekuční soud nesmí přezkoumávat věcnou správnost soudního rozhodnutí, které je předmětem nuceného výkonu, nevyplývá pouze z potřeby dělby práce mezi orgány činnými v nalézacím řízení, a orgány, činnými v řízení vykonávacím, ale je především důsledkem uplatnění principu právní moci rozhodnutí příslušného orgánu. V důsledku uplatnění základního procesněprávního institutu právní moci se pravomocné a vykonatelné rozhodnutí příslušného orgánu stává nenapadnutelným v řádném opravném řízení, nezměnitelným v jakémkoliv jiném řízení a především závazným pro soud (jiný příslušný orgán) a procesní strany. Proto při respektování všech zákonných podmínek a předpokladů zahájení a průběhu vykonávacího řízení je vyloučeno, aby postup exekučního soudu a konečné vynucení povinnosti dlužníka byly protiprávní, jestliže pravomocné rozhodnutí příslušného orgánu, tvořící exekuční titul, není správné. Zákon nemůže ukládat soudu (jinému příslušnému orgánu), aby jeho rozhodnutí v každém konkrétním případě plně odpovídalo skutečným hmotněprávním poměrům. Může pouze podrobnými procesněprávními předpisy upravit postup soudu (jiného příslušného orgánu) a stran, tedy algoritmus jejich jednotlivých, na sebe navazujících „kroků“ tak, aby vytvořil poměrně spolehlivý systém řízení, zabezpečující v drtivé většině případů věcnou správnost vydaného pravomocného soudního rozhodnutí (rozhodnutí jiného příslušného orgánu). Obecně se uznává, že výkon rozhodnutí nelze z hlediska činnosti soudu (jiného příslušného orgánu) vázat na věcnou správnost vykonávaného pravomocného rozhodnutí.

V procesu přezkoumání přihlášených pohledávek a uplatnění popření některou z osob nadaných popěrným právem má své místo (i tam, kde pohledávku popírá dlužník) též argumentace založená na tom, že „rozhodnutí příslušného orgánu“ je postiženo tak závažnými vadami, že je lze mít za „nicotné“. Vyjde-li taková skutečnost najevo v průběhu incidenčního sporu o určení pravosti nebo výše pohledávky takovým „rozhodnutím“ přiznané, pak se neuplatní ani omezení popěrných úkonů kladená insolvenčním zákonem ve vztahu k vykonatelným pohledávkám přiznaným „pravomocným rozhodnutím příslušného orgánu“ (právě proto, že takové rozhodnutí zde vlastně není). Tam, kde je takové rozhodnutí postiženo (byť závažnými) vadami (např. tzv. zmatečnostními vadami), které ale nezpůsobují nicotnost rozhodnutí, však takové omezení nadále platí. Z dikce § 410 odst. 6 insolvenčního zákona pak plyne i to omezení, že se důvod popření pravosti nebo výše vykonatelné pohledávky přiznané pravomocným rozhodnutím příslušného orgánu nepojí se všemi skutečnostmi odůvodňujícími zastavení výkonu rozhodnutí nebo exekuce, nýbrž jen s těmi, které jsou důvodem pro zastavení výkonu rozhodnutí nebo exekuce „proto, že pohledávka zanikla nebo je promlčená“. Možnost aplikovat ustanovení týkající se výkonu rozhodnutí nebo exekuce (a tedy i ustálenou judikaturu obecných soudů nebo Ústavního soudu k těmto ustanovením ustavenou) v širším rozsahu, vylučuje ustanovení § 7 část věty za středníkem insolvenčního zákona, jež dovoluje pro insolvenční řízení a pro incidenční spory být jen přiměřenou aplikací ustanovení týkající se výkonu rozhodnutí nebo exekuce jen tehdy, jestliže na ně insolvenční zákon odkazuje.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 29 ICdo 13/2021-95 ze dne 23.6.2021)

Nejvyšší soud rozhodl v právní věci žalobce J. Z., narozeného XY, bytem XY, zastoupeného JUDr. L.V., advokátkou, se sídlem v P., proti žalovanému N. T., se sídlem XY, zastoupenému Mgr. Ing. M.Š.,

advokátem, se sídlem v B., o určení pravosti vykonatelné pohledávky, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 179 ICm XY, jako incidenční spor v insolvenční věci žalobce, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. MSPH 79 INS XY, o dovolání žalobce proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 15. října 2020, č. j. 179 ICm XY, 101 VSPH XY (MSPH 79 INS XY), tak, že dovolání se zamítá.

Z odůvodnění:

1. Rozsudkem ze dne 26. května 2020, č. j. 179 ICm XY, Městský soud v Praze (dále jen „insolvenční soud“):

[1] Určil, že žalovaný (N. T.) nemá za žalobcem (dlužníkem J. Z.) [ve výroku blíže specifikovanou] vykonatelnou pohledávku ve výši 486 164,55 Kč (bod I. výroku).

[2] Uložil žalovanému zaplatit žalobci na nákladech řízení částku 12 342 Kč (bod II. výroku).

2. Insolvenční soud vyšel ve skutkové rovině z toho, že:

[1] Žalobce byl jediným jednatelem společnosti C., veřejné obchodní společnosti v likvidaci (dále jen „společnost C“), která vznikla 26. května 2000.

[2] Žalovaný má jediného jednatele a společníka D. H. (dále jen „D. H.“).

[3] Společnost C jako zadavatel služby a žalovaný jako poskytovatel služby uzavřeli dne 18. října 2007 smlouvu o poskytování telekomunikačních služeb, kdy za společnost C jednal žalobce, zatímco za D. H. jednala „v. z.“ (neidentifikovaná osoba).

[4] Společnost C odstoupila od smlouvy o poskytování telekomunikačních služeb přípisem ze dne 30. listopadu 2007 doručeným žalovanému dne 6. prosince 2007.

[5] Žalovaný vystavil společnosti C celkem 5 faktur za poskytnuté telekomunikační služby za měsíce říjen 2007 až únor 2008 v celkové výši 259 752 Kč.

[6] Rozhodnutím ze dne 21. ledna 2010 (správně 22. ledna 2010), č. j. 053330/2008-631/BeD/G-XVII.vyř., Český telekomunikační úřad (dále jen „ČTÚ“) uložil žalobci (jako „odpůrci 2“, vedle společnosti C coby „odpůrci 1“) zaplatit žalovanému částku 259 752 Kč s příslušenstvím z titulu neuhrazených faktur za telekomunikační služby (dále jen „rozhodnutí ČTÚ“).

[7] Insolvenční řízení na majetek dlužníka bylo zahájeno dne 21. února 2019. Usnesením ze dne 21. března 2019, č. j. MSPH 79 INS XY, insolvenční soud mimo jiné zjistil úpadek dlužníka a povolil řešení jeho úpadku oddlužením.

[8] Žalovaný včas přihlásil do insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníka vykonatelnou pohledávku č. 1 v celkové výši 483 164,35 Kč z titulu vykonatelného rozhodnutí ČTÚ (dále jen „sporná pohledávka“).

[9] Žalobce spornou pohledávku popřel co do pravosti (a výše).

[10] Žalobu v této věci podal žalobce dne 30. května 2019.

3. Na výše uvedeném základě insolvenční soud - vycházející z ustanovení § 192, § 194, § 199, § 410

odst. 5 a 6 zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona), z ustanovení § 40 odst. 3 zákona č. [40/1964](#) Sb., občanského zákoníku, z ustanovení § 13 odst. 2, § 15, § 86, § 344, § 345 odst. 2, § 349 odst. 1 a § 351 odst. 1 zákona č. [513/1991](#) Sb., obchodního zákoníku – dospěl k následujícím závěrům.

4. Rozhodnutí ČTÚ vychází pouze z toho, že služba byla „skutečně expedována“, využita, a proto následně i fakturována. ČTÚ se nezabýval právními následky odstoupení od smlouvy o poskytování telekomunikačních služeb.

5. Žalobce v souladu s ustanovením § 410 odst. 6 insolvenčního zákona prokázal, že sporná pohledávka žalovaného vůči společnosti C zanikla odstoupením od této smlouvy.

6. Vzhledem k tomu, že sporná pohledávka zanikla, není možné požadovat úhradu vystavených faktur za telekomunikační služby po žalobci z titulu ručení.

7. K odvolání žalovaného Vrchní soud v Praze rozsudkem ze dne 15. října 2020, č. j. 179 ICm XY, 101 VSPH XY (MSPH 79 INS XY):

[1] Změnil rozsudek insolvenčního soudu tak, že se žaloba zamítá (první výrok).

[2] Uložil žalobci zaplatit žalovanému na nákladech řízení před soudy obou stupňů částku 12 342 Kč (druhý výrok).

8. Odvolací soud – vycházejí z ustanovení § 410 odst. 6 insolvenčního zákona a z ustanovení § 268 odst. 1 písm. b/, g/ a h/ zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“) – poté, co dokazování doplnil, dospěl po přezkoumání napadeného rozhodnutí k následujícímu závěru.

9. Žalobce jako dlužník, který byl účastníkem řízení vedeného před ČTÚ, je vůči sporné pohledávce oprávněn namítat pouze skutečnosti, které by byly důvodem pro zastavení exekuce podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. b/, g/ a h/ o. s. ř. a dále skutečnosti, které jsou důvodem pro zastavení výkonu rozhodnutí nebo exekuce proto, že pohledávka zanikla nebo je promlčená. Žalobce ovšem takové skutečnosti nenamítal. Není tudíž namístě, aby se insolvenční soud zabýval tím, zda společnost C odstoupila od smlouvy o poskytování telekomunikačních služeb nebo tím, zda plnění bylo poskytnuto, neboť jde o skutečnosti, které žalobce mohl uvést již v průběhu řízení před ČTÚ.

10. Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání, které směřuje proti prvnímu výroku (ve věci samé) a jehož přípustnost vymezuje ve smyslu ustanovení § 237 o. s. ř. argumentem, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení právní otázky, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od rozhodovací praxe Nejvyššího soudu, Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu. Dovolatel namítá, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (dovolací důvod podle ustanovení § 241a odst. 1 o. s. ř.), a požaduje, aby Nejvyšší soud napadené rozhodnutí zrušil.

11. V mezích uplatněného dovolacího důvodu dovolatel odkazuje na nález Ústavního soudu ze dne 17. prosince 2015, sp. zn. IV. ÚS 3216/14, uveřejněný pod č. 218/2015 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu, na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. srpna 2019, č. j. 8 Afs 250/2018-54, uveřejněný pod č. 3952/2020 Sbírky nálezů a usnesení Nejvyššího správního soudu a na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. května 2011, sp. zn. 28 Cdo 4118/2010 [který je (stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže) dostupný na webových stránkách Nejvyššího soudu], uváděje, že na základě těchto rozhodnutí lze učinit závěr, podle něhož je v rozporu s principy právního státu, jestliže ČTÚ ani odvolací soud nezkoumali, zda smlouva o poskytování telekomunikačních služeb byla platně uzavřena; nebylo ani zkoumáno, zda telekomunikační služby byly poskytnuty a zda vznikla sporná pohledávka přiznaná rozhodnutím ČTÚ. K tomu dlužník dále argumentuje, proč mu nemůže být „přičítáno k tíži“, že se „dostatečně nebránil v průběhu nalézacího

řízení u správního orgánu ČTÚ“.

12. Podle názoru dovolatele zatížil odvolací soud řízení vadou mající za následek nesprávné rozhodnutí ve věci tím, že se nevypořádal s jeho námitkami proti pravosti sporné pohledávky. Rozhodnutí odvolacího soudu tak je podle dovolatele nepřezkoumatelné a zmatečné.

13. Rozhodné znění občanského soudního řádu pro dovolací řízení (v aktuálním znění) se podává z bodu 2., článku II, části první zákona č. [296/2017](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. [292/2013](#) Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

14. Dovolání v dané věci je přípustné podle ustanovení § 237 o. s. ř., když pro ně neplatí žádné z omezení přípustnosti dovolání vypočtených v § 238 o. s. ř., a v posouzení dovoláním předestřené právní otázky (výkladu § 410 odst. 6 insolvenčního zákona ve vazbě na § 268 o. s. ř.), jde o věc dovolacím soudem dosud neřešenou.

15. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

16. Skutkový stav věci, jak byl zjištěn soudy nižších stupňů, dovoláním nebyl (ani nemohl být) zpochybněn a Nejvyšší soud z něj při dalších úvahách vychází.

17. Pro další úvahy Nejvyššího soudu jsou rozhodná následující ustanovení insolvenčního zákona:

§ 199 (insolvenčního zákona)

Popření vykonatelné pohledávky insolvenčním správcem

(1) Insolvenční správce, který popřel vykonatelnou pohledávku, podá do 30 dnů od přezkumného jednání nebo od právní moci rozhodnutí o schválení zprávy o přezkumu podle § 410 odst. 3 písm. a) u insolvenčního soudu žalobu, kterou své popření uplatní proti věřiteli, který vykonatelnou pohledávku přihlásil. Lhůta je zachována, dojde-li žaloba nejpozději posledního dne lhůty soudu.

(2) Jako důvod popření pravosti nebo výše vykonatelné pohledávky přiznané pravomocným rozhodnutím příslušného orgánu lze uplatnit jen skutečnosti, které nebyly uplatněny dlužníkem v řízení, které předcházelo vydání tohoto rozhodnutí; důvodem popření však nemůže být jiné právní posouzení věci.

(3) V žalobě podle odstavce 1 může žalobce proti popřené pohledávce uplatnit pouze skutečnosti, pro které pohledávku popřel.

§ 410 (insolvenčního zákona)

(1) Není-li dále stanoveno jinak, platí o přezkoumání přihlášených pohledávek za trvání účinnosti oddlužení obdobně § 190 až 202.

(...)

(5) Popření pohledávky nezajištěného věřitele dlužníkem má za trvání účinků schválení oddlužení tytéž účinky jako popření pohledávky insolvenčním správcem, ustanovení § 51 odst. 2 tím však není dotčeno; pro toto popření platí obdobně ustanovení o zjištění pohledávky týkající se insolvenčního správce. Jestliže dlužník popřel pohledávku před schválením oddlužení, nastávají účinky tohoto popření dnem, kdy nastaly účinky oddlužení; tento den je rozhodný i pro počátek běhu lhůt k podání žaloby o určení pravosti, výše nebo pořadí pohledávky. Věřitelé nevykonatelné pohledávky, která byla popřena dlužníkem, podávají žalobu vždy vůči dlužníku.

(6) Jde-li o vykonatelnou pohledávku přiznanou pravomocným rozhodnutím příslušného orgánu, může dlužník jako důvod popření její pravosti nebo výše uplatnit jen skutečnosti, které jsou důvodem pro zastavení výkonu rozhodnutí nebo exekuce proto, že pohledávka zanikla nebo je promlčená.

18. V citované podobě, pro věc rozhodné, platila ustanovení insolvenčního zákona již v době zahájení insolvenčního řízení na majetek dlužníka (21. února 2019). Ke dni vydání napadeného rozhodnutí (15. října 2020) doznalo změny s účinností od 1. června 2019 [po novele provedené zákonem č. [31/2019](#) Sb., kterým se mění zákon č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. [120/2001](#) Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. [6/2002](#) Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. [312/2006](#) Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. [296/2017](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. [292/2013](#) Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony] pouze ustanovení § 410 odst. 5 insolvenčního zákona, kdy ve větě první bylo zrušeno slovo „nezajištěného“. S přihlédnutím k článku II (Přechodné ustanovení) části první zákona č. [31/2019](#) Sb., však pro poměry daného insolvenčního řízení zůstává rozhodným insolvenční zákon ve znění účinném do 31. května 2019. K tomu budiž dále dodáno, že ustanovení § 410 odst. 5 insolvenčního zákona ve znění účinném do 31. května 2019 je ovšem nutné vykládat (i pro dobu před 1. červnem 2019) tak, že v mezích věcného dovolacího přezkumu nelze nadále podmiňovat účinné uplatnění popěrného práva dlužníkem, jehož úpadek se řeší oddlužením, tím, že musí jít o pohledávku věřitele „nezajištěného“. Srov. k tomu závěry formulované (v návaznosti na náleznost pléna Ústavního soudu ze dne 2. července 2019, sp. zn. Pl. ÚS 2/19, uveřejněný pod číslem 223/2019 Sb.) v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. června 2020, sen. zn. 29 ICdo 111/2018, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. září 2020, sen. zn. 29 ICdo 19/2019, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. září 2020, sen. zn. 29 NSČR 77/2019 a v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. listopadu 2020, sen. zn. 29 NSČR 63/2019.

19. Judikatura Nejvyššího soudu k mezím popření vykonatelné pohledávky přiznané věřiteli pravomocným rozhodnutím příslušného orgánu, kdy osobou oprávněnou podat žalobu o určení pravosti či výše popřené vykonatelné pohledávky je popírající insolvenční správce, formulovala následující závěry:

20. U přihlášené vykonatelné pohledávky přiznané pravomocným rozhodnutím příslušného orgánu lze uplatnit jako důvod popření její pravosti nebo výše jen skutkové námítky, konkrétně jen skutečnosti, které dlužník neuplatnil v řízení, které předcházelo vydání tohoto rozhodnutí (§ 199 odst. 2 insolvenčního zákona). Přitom je lhostejné, zda takové skutečnosti dlužník neuplatnil vlastní vinou např. proto, že zcela rezignoval na svou procesní obranu v příslušném řízení, čímž přivodil vznik exekučního titulu založeného rozhodnutím, jež se neodůvodňuje vůbec (např. platební rozkaz nebo směnečný platební rozkaz), nebo rozhodnutím, jež se odůvodňuje jen minimálně (např. rozsudkem pro zmeškání nebo rozsudkem pro uznání). Srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. července 2013, sen. zn. 29 ICdo 7/2013, uveřejněný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „Sb. rozh. obč.“) pod číslem 106/2013 (dále jen „R 106/2013“) nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. února 2014, sen. zn. 29 ICdo 4/2012, uveřejněný pod číslem 59/2014 Sb. rozh. obč.

Příslušným orgánem ve smyslu ustanovení § 199 odst. 2 insolvenčního zákona přitom může být nejen soud, ale např. též orgán veřejné správy nebo rozhodce anebo rozhodčí soud. Srov. R 106/2013 nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. ledna 2019, sen. zn. 29 ICdo 4/2017, uveřejněný pod číslem 130/2019 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 130/2019“).

21. Pravidlo, podle kterého u přihlášené vykonatelné pohledávky přiznané pravomocným rozhodnutím příslušného orgánu nemůže být důvodem popření její pravosti nebo výše „jiné právní posouzení věci“ (§ 199 odst. 2 část věty za středníkem insolvenčního zákona), typově dopadá na situace, kdy při nezpochybněném skutkovém základu věci měl zjištěný skutkový stav vést k jinému právnímu posouzení věci, než které o něm v řízení, které předcházelo vydání tohoto rozhodnutí, učinil příslušný orgán. Přitom je zjevné, že chybné právní posouzení věci příslušným orgánem mohlo vést k přiznání pohledávky věřiteli vůči dlužníku tam, kde by „jiné“ (správné) právní posouzení věci vedlo k závěru, že pohledávka není po právu, nebo že nemá být přiznána v celé požadované výši (srov. R 106/2013 a R 130/2019).

22. V incidenčním sporu o pravost nebo výši vykonatelné pohledávky vzniklé rozhodnutím správního orgánu insolvenční soud neřeší ani nemá řešit otázku souladnosti rozhodnutí správního orgánu, jímž byla pohledávka přiznána, s hmotným právem a tím, zda byla vydána v souladu s procesními předpisy; s výjimkami danými insolvenčním zákonem pro aktivní legitimaci příslušných osob k podání žaloby o určení pravosti nebo výše takové vykonatelné pohledávky nebo pro důvody popření takové vykonatelné pohledávky totiž existence takového rozhodnutí nemá v incidenčním sporu žádný význam. V incidenčním sporu mají význam (pro posouzení způsobilosti uplatněných důvodů popření ve vazbě na omezení plynoucí z § 199 odst. 2 insolvenčního zákona) jen ty procesní námítky, jež jsou způsobilé založit závěr, že příslušný správní akt je aktem nicotným (nulitním), takže „rozhodnutí příslušného orgánu“ zde není, respektive ty procesní námítky, jež vedou k závěru, že „rozhodnutí příslušného orgánu“ se nestalo „pravomocným“ nebo (ač je pravomocné) se dosud nestalo „vykonatelným“ (srov. R 130/2019).

23. Popře-li vykonatelnou pohledávku dlužník, jehož úpadek se řeší oddlužením, je osobou legitimovanou k podání žaloby o popření (pravosti nebo výše) takové pohledávky (podle ustanovení § 410 odst. 2 insolvenčního zákona, ve spojení s ustanovením § 199 odst. 1 insolvenčního zákona) tento dlužník (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. dubna 2020, sen. zn. 29 ICdo 66/2018).

24. V porovnání s možností popřít pravost a výši nevykonatelné pohledávky a s možností popřít pravost a výši vykonatelné pohledávky, která nebyla přiznána pravomocným rozhodnutím příslušného orgánu (jde např. o vykonatelnou pohledávku vzniklou prostřednictvím notářského nebo exekutorského zápisu se svolením k vykonatelnosti), omezuje insolvenční zákon osobám nadaným popěrným právem důvody popření pravosti nebo výše vykonatelné pohledávky přiznané pravomocným rozhodnutím příslušného orgánu (§ 199 odst. 2, § 200 odst. 6, § 336 odst. 3 a § 410 odst. 6 insolvenčního zákona). U vykonatelné pohledávky přiznané pravomocným rozhodnutím příslušného orgánu vymezuje insolvenční zákon možnost popřít její pravost nebo výši dlužníku úžeji, než jiným osobám nadaným popěrným právem (srov. § 336 odst. 3 a § 410 odst. 6 insolvenčního zákona na straně jedné a § 199 odst. 2 a § 200 odst. 6 insolvenčního zákona na straně druhé). Tato odlišnost má původ již v podobě vládního návrhu insolvenčního zákona, který projednávala Poslanecká Sněmovna Parlamentu České republiky ve svém 4. volebním období 2002 - 2006 jako tisk č. 1120. Srov. § 199 odst. 2 (popěrný úkon věřitele), § 199 odst. 3 (popěrný úkon insolvenčního správce) § 336 odst. 3 (popěrný úkon dlužníka v reorganizaci) a § 409 odst. 3 (popěrný úkon dlužníka v oddlužení) vládního návrhu insolvenčního zákona. Podle zvláštní části důvodové zprávy k tomuto vládnímu návrhu (k § 198 a § 199 osnovy) [kterou se zabývá i R 106/2013]:

„V § 199 osnova výrazně omezuje právo správce nebo věřitelů popírat vykonatelné pohledávky. Vykonatelná pohledávka může vzniknout (i účelově být „vyrobena“), aniž by proběhlo jakékoli

(soudní či jiné) řízení (např. prostřednictvím notářského nebo exekutorského zápisu se svolením k vykonatelnosti), jež by ústilo v rozhodnutí o této pohledávce; vykonatelné rozhodnutí též může být přijato, aniž by mu předcházelo jakékoli důkazní řízení opodstatňující závěr o existenci a správnosti výše této pohledávky (může jít např. o platební rozkaz, o rozsudek pro zmeškání nebo o rozsudek pro uznání). To je důvod pro zachování práva popřít i takovou pohledávku. Nadto musí být k dispozici i prostor pro uplatnění zcela základních námitek proti vykonatelné pohledávce, jež by dlužníku příslušely i ve vykonávacím řízení (srov. § 268 o. s. ř.). Na druhé straně však nelze přehlédnout, že nejde-li o shora popsané případy, lze mít vysokou míru jistoty o opodstatněnosti vykonatelné pohledávky uplatněné přihláškou. Tomu odpovídá znění § 199 odst. 2 návrhu, které důvody popření vykonatelné pohledávky přiznané rozhodnutím omezuje (jestliže tuto pohledávku nepopřel správce) jen na skutečnosti, které jsou důvodem zastavení výkonu rozhodnutí nebo exekuce proto, že pohledávka zanikla nebo je promlčená. Nejde-li o případ podle tohoto ustanovení (rozuměj podle ustanovení § 199 odst. 2 osnovy, které určovalo, že: „Jde-li o vykonatelnou pohledávku přiznanou pravomocným rozhodnutím příslušného orgánu, kterou nepopřel insolvenční správce, může věřitel jako důvod popření její pravosti nebo výše uplatnit jen skutečnosti, které jsou důvodem pro zastavení výkonu rozhodnutí nebo exekuce proto, že pohledávka zanikla nebo je promlčená.“, a které se nakonec do insolvenčního zákona nedostalo), lze jako důvod popření vykonatelné pohledávky založené rozhodnutím uplatnit (podle § 199 odst. 3) jen skutečnosti, které v řízení, jež předcházelo vykonatelnému rozhodnutí, neuplatnil dlužník; současně se zapovídá popření takové pohledávky jen pro jiné právní posouzení věci popírajícím (potud osnova vychází z toho, že chyb v právním posouzení věci se nelze nikdy beze zbytku vyvarovat).“

25. Ponechá-li Nejvyšší soud stranou pozdější legislativní vývoj ohledně popěrného práva věřitelů [které věřitelé oproti osnově podle původní (přijaté) verze insolvenčního zákona neměli], pak pravidlo formulované v § 199 odst. 3 osnovy se nachází v § 199 odst. 2 insolvenčního zákona a pro popěrný úkon věřitelů je následně převzato [s účinností od 30. března 2011, po novele provedené zákonem č. [69/2011](#) Sb., kterým se mění zákon č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů] ustanovení § 200 odst. 6 insolvenčního zákona. Pravidlo formulované pro popěrný úkon dlužníka v reorganizaci v § 336 odst. 3 osnovy se v nezměněné podobě nachází v témže ustanovení insolvenčního zákona již od jeho přijetí. Pravidlo formulované pro popěrný úkon dlužníka v oddlužení v § 409 odst. 3 osnovy se nacházelo v insolvenčním zákoně od jeho přijetí jako § 410 odst. 3 insolvenčního zákona a později se pouze posunulo ve struktuře uvedeného ustanovení (tak, že nyní jde o odstavec 6).

26. Důvod, pro který insolvenční zákon vymezuje rozsah popěrného práva dlužníka v oddlužení a při reorganizaci dlužníku úžeji, než jiným osobám oprávněným popřít vykonatelnou pohledávku přiznanou pravomocným rozhodnutím příslušného orgánu, tkví v tom, že neurčuje-li jinak insolvenční zákon (zejména u sanačních způsobů řešení úpadku dlužníka), pak před zahájením insolvenčního řízení i po jeho skončení je pro dlužníka (na rozdíl od ostatních osob nadaných popěrným právem) proti němu vydané pravomocné rozhodnutí příslušného orgánu závazné a tyto materiální účinky právní moci rozhodnutí příslušného orgánu naopak nepůsobí vůči tomu, kdo nebyl účastníkem příslušného (nalézacího) řízení. Srov. v poměrech pravomocných soudních rozhodnutí ustanovení § 159a o. s. ř. a výklad podaný např. v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 25. září 2003, sp. zn. 21 Cdo 1724/2003, uveřejněném v časopise Soudní judikatura, číslo 10, ročníku 2003, pod číslem 168, v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 16. července 2014, sp. zn. 21 Cdo 2429/2013, uveřejněném v časopise Soudní judikatura, číslo 5, ročníku 2015, pod číslem 52, nebo v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 21. prosince 2017, sen. zn. 29 ICdo 90/2015. V rozsudku ze dne 29. května 2020, sen. zn. 29 ICdo 63/2018. Nejvyšší soud na výše uvedeném základě označil za mylnou představu tamního dovolatele, že přihlášená vykonatelná pohledávka, ohledně které by bylo v incidenčním sporu vedeném podle § 159 odst. 1 písm. a/ pravomocně určeno, že v insolvenčním řízení vedeném na

majetek dlužníka není po právu, by proto nemohla být tímto věřitelem vymáhána po skončení insolvenčního řízení, v němž byl úpadek dlužníka řešen konkursem. K tomu vysvětlil, že incidenčním sporem o určení pravosti, výše nebo pořadí přihlášené pohledávky se sporné otázky pravosti, výše nebo pořadí přihlášené pohledávky řeší jen pro potřeby insolvenčního řízení (srov. i § 2 písm. d/, § 159 odst. 1 písm. a/, odst. 3 a 4 insolvenčního zákona). Výsledek takového sporu proto nemá žádný vliv na možnost věřitele vymáhat vykonatelnou pohledávku po skončení insolvenčního řízení, v němž byl úpadek dlužníka řešen konkursem, na základě exekučního titulu nabytého vůči dlužníku před zahájením insolvenčního řízení.

27. Tam, kde jako exekuční titul slouží pravomocné a vykonatelné rozhodnutí příslušného orgánu, obecně platí (v teorii není pochyb o tom), že okolnost, že exekuční soud nesmí přezkoumávat věcnou správnost soudního rozhodnutí, které je předmětem nuceného výkonu, nevyplývá pouze z potřeby dělby práce mezi orgány činnými v nalézacím řízení, a orgány, činnými v řízení vykonávacím, ale je především důsledkem uplatnění principu právní moci rozhodnutí příslušného orgánu. V důsledku uplatnění základního procesněprávního institutu právní moci se pravomocné a vykonatelné rozhodnutí příslušného orgánu stává nenapadnutelným v řádném opravném řízení, nezměnitelným v jakémkoliv jiném řízení a především závazným pro soud (jiný příslušný orgán) a procesní strany. Proto při respektování všech zákonných podmínek a předpokladů zahájení a průběhu vykonávacího řízení je vyloučeno, aby postup exekučního soudu a konečné vynucení povinnosti dlužníka byly protiprávní, jestliže pravomocné rozhodnutí příslušného orgánu, tvořící exekuční titul, není správné.

28. Zákon nemůže ukládat soudu (jinému příslušnému orgánu), aby jeho rozhodnutí v každém konkrétním případě plně odpovídalo skutečným hmotněprávním poměrům. Může pouze podrobnými procesněprávními předpisy upravit postup soudu (jiného příslušnému orgánu) a stran, tedy algoritmus jejich jednotlivých, na sebe navazujících „kroků“ tak, aby vytvořil poměrně spolehlivý systém řízení, zabezpečující v drtivé většině případů věcnou správnost vydaného pravomocného soudního rozhodnutí (rozhodnutí jiného příslušného orgánu). Obecně se uznává, že výkon rozhodnutí nelze z hlediska činnosti soudu (jiného příslušnému orgánu) vázat na věcnou správnost vykonávaného pravomocného rozhodnutí (srov. např. Macur, J.: Problémy vzájemného vztahu práva procesního a hmotného. Brno, Masarykova univerzita 1993, s. 143 a násl.).

29. V procesu přezkoumání přihlášených pohledávek a uplatnění popření některou z osob nadaných popěrným právem má samozřejmě své místo (i tam, kde pohledávku popírá dlužník) též argumentace založená na tom, že „rozhodnutí příslušného orgánu“ je postiženo tak závažnými vadami, že je lze mít za „nicotné“ (srov. pro oblast správních aktů např. již rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. listopadu 1997, sp. zn. 2 Cdon 1393/97, uveřejněný pod číslem 9/1999 Sb. rozh. obč., nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. prosince 1998, sp. zn. 3 Cdon 1091/96, uveřejněný pod číslem 11/2000 Sb. rozh. obč.). Vyjde-li taková skutečnost najevo v průběhu incidenčního sporu o určení pravosti nebo výše pohledávky takovým „rozhodnutím“ přiznané, pak se samozřejmě neuplatní ani omezení popěrných úkonů kladená insolvenčním zákonem ve vztahu k vykonatelným pohledávkám přiznaným „pravomocným rozhodnutím příslušného orgánu“ (právě proto, že takové rozhodnutí zde vlastně není). Tam, kde je takové rozhodnutí postiženo (byť závažnými) vadami (např. tzv. zmatečnostními vadami), které ale nezpůsobují nicotnost rozhodnutí, však takové omezení nadále platí. Jak Nejvyšší soud vysvětlil např. již v důvodech usnesení ze dne 27. listopadu 2014, sen. zn. 29 NSČR 113/2014, uveřejněného pod číslem 40/2015 Sb. rozh. obč., i soudní rozhodnutí postižené tzv. zmatečnostní vadou řízení má až do doby svého zrušení stejné účinky jako rozhodnutí, jež takovou vadou netrpí [a nebude-li v zákonem předepsaných lhůtách napadeno příslušným opravným prostředkem (např. žalobou pro zmatečnost), stane se i zmatečné rozhodnutí nezrušitelným].

30. Z dikce § 410 odst. 6 insolvenčního zákona pak plyne i to omezení, že se důvod popření pravosti nebo výše vykonatelné pohledávky přiznané pravomocným rozhodnutím příslušného orgánu nepojí se všemi skutečnostmi odůvodňujícími zastavení výkonu rozhodnutí nebo exekuce, nýbrž jen s těmi,

kteře jsou důvodem pro zastavení výkonu rozhodnutí nebo exekuce „proto, že pohledávka zanikla nebo je promlčená“. Možnost aplikovat ustanovení týkající se výkonu rozhodnutí nebo exekuce (a tedy i ustálenou judikaturu obecných soudů nebo Ústavního soudu k těmto ustanovením ustavenou) v širším rozsahu, vylučuje ustanovení § 7 část věty za středníkem insolvenčního zákona, jež dovoluje pro insolvenční řízení a pro incidenční spory být jen přiměřenou aplikaci ustanovení týkající se výkonu rozhodnutí nebo exekuce jen tehdy, jestliže na ně insolvenční zákon odkazuje.

31. Poměřováno výše formulovanými závěry, dlužníkem namítané skutečnosti (týkající se zejména uzavření smlouvy o poskytování telekomunikačních služeb a toho, zda služby byly v daném rozsahu poskytnuty) z mezi způsobilých důvodů popření vykonatelné pohledávky přiznané pravomocným rozhodnutím příslušného orgánu zjevně vybočují (závěru odvolacího soudu, že takto se měl dlužník bránit již v řízení před ČTÚ a že v incidenčním sporu se těmito okolnostmi již nelze zabývat, nelze ničeho vytknout).

32. K namítané nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí Nejvyšší soud uvádí, že potud je napadené rozhodnutí souladné s ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu, konkrétně se závěry obsaženými v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 25. června 2013, sp. zn. 29 Cdo 2543/2011, uveřejněném pod číslem 100/2013 Sb. rozh. obč. V něm Nejvyšší soud vysvětlil, že měřítkem toho, zda rozhodnutí odvolacího soudu je či není přezkoumatelné, je především zájem účastníků řízení na tom, aby mohli náležitě použít v dovolání proti tomuto rozhodnutí dovolací důvody. I když rozhodnutí odvolacího soudu nevyhovuje všem požadavkům na jeho odůvodnění, není zpravidla nepřezkoumatelné, jestliže případné nedostatky odůvodnění nebyly (podle obsahu dovolání) na újmu uplatnění práv dovolatele. Poměřováno těmito závěry rozhodnutí odvolacího soudu nepřezkoumatelné být nemůže.

33. Vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), se nepodávají ani ze spisu.

34. Jelikož se dovolateli prostřednictvím uplatněného dovolacího důvodu nepodařilo zpochybnit správnost napadeného rozhodnutí, Nejvyšší soud, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), dovolání zamítl (§ 243d písm. a/ o. s. ř.).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Dražba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Insolvenční řízení a náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Společenství vlastníků jednotek](#)
- [Společný nájem bytu manžely \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zemědělská půda \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Smlouva o zápůjčce, insolvence](#)
- [Promlčení a ochrana spotřebitele](#)
- [Pozůstalost](#)
- [Pozůstalost](#)
- [Nezbytná cesta](#)